

KORE EDEBIYATINA GENEL BİR BAKIS

Öğr. Gör. Hatice KÖROĞLU

Erciyes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü
Kore Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
E-mail: hatice@erciyes.edu.tr

ÖZET

Sözlü edebiyatın aktarıcıları olan halk hikayeleri, sarkılar ve danslar Kore Edebiyatının temelini oluşturmaktadır. Sözlü edebiyatın yazılı forma geçirilmesi için harfler sistemine ihtiyaç duyulmuş, Uzakdoğu ve Güneydoğu Asya ülkelerinin çoğunda olduğu gibi eski Kore dili ve edebiyatı çok uzun bir zaman dilimi boyunca Çin dili ve Çin yazı sisteminin etkisi altında kalmıştır. Kore Edebiyatının Çin karakterleri ile yazılmasına “Sino-Kore Edebiyatı” denilmektedir.

Silla döneminin “Hyangga” siiri Kore edebiyatında kendine özgü bir siir formunun başlangıcını gösterir. Koryo dönemi edebiyatında, Coson dönemine kadar sözlü edebiyat olarak aktarılan “Koryo Türküleri”nin ortaya çıkmasıdır. Coson döneminde Kore alfabesi Hangil’in yaratılması, Kore edebiyat tarihinin dönüm noktası olmuştur. Kore edebiyatında ilk klasik düz yazı olan “Beyaz Bulutun Romanı”i Çince ile, “Hongkiltong’un Öyküsü” Hangil ile yazılmıştır.

1910’daki Japon işgalinin öncesi ve sonrasında edebiyat aracılığı ile açığa vurulan yeni ulusal bilinç, Hangil ile yazılmıştır. Adına Sinmunhak (Yeni Edebiyat) denir. Choe Nam- Son serbest stil siir yazarak, Yi Kvang- Su modern tarzda romanlar yazarak Çağdas Kore Edebiyatının zeminini oluşturmuştur.

Çağdas Kore Edebiyatı Batı’dan aktarılan yeni düşüncelerin temeli üzerine yükselmiştir.

Anahtar Sözcükler: Hyangga, Silla, Koryo, Coson, Han mun hak, Çağdas Kore Edebiyatı, Sico-Gasa, Sinmunhak.

Giris

Milletler edebiyatlarında ve sanatlarında her şeyden önce kendi sosyal kimlik ve sosyolojik yapısını belirtir. Çünkü her sanatkar, yazar ve sair milletin yetistirdiği bir kısıdır. Bir sanatın, bir eserin milli olması ise maddi ve manevi bütün malzemesini ve konusunu bağlı olduğu milletin

kaynaklarından alması ile mümkündür. Toplum ızdırıp çekiyorsa yazar ve sair ister istemez bu ızdırabi hisseder ve eserlerinde yansıtırlar. Elbette bunun tersi de mümkündür.

Kore Edebiyatına Genel Bir Bakış adlı bu çalışma bahsettiğimiz üzere Kore halkının duygularını, düşüncelerini, yaşam tarzını ve yasama bakış açılarını görmemiz mümkün olacaktır

1. Klasik Kore Edebiyatı

Tüm eski ulusların edebiyatlarında olduğu gibi Kore edebiyatının doğusu da halkların tapınma ihtiyaçlarından kaynaklanmıştır. Koreliler **Göklerin Efendisi** dedikleri en üstün tanrıya taparlardı. Tanrıya şükranlarını belirtmek içinde törenler düzenlerlerdi. Müzik, dans ve şarkı bu törenlerin bir parçası idi.

Puyo (M.Ö. 1.yy. kuruluş ?yıkılıs?) döneminin **“Yonggo” (Davul ruhunu çağırma)** adlı töreni, Koguryo (M.Ö. 37- M.S. 668) döneminin **“Tongmaeng” (Chumong’a tapma)** adlı töreni, Tongye (M.Ö. 1.yy. kuruluş ?-yıkılıs?) döneminin **“Muchon” (Cennet dansı)** adlı töreni, Mahan (M.Ö. 1.yy. kuruluş ?yıkılıs?) döneminin **“Ovolce ve Sivolce” (Mayıs ve Ekim dönemi hasatları)** adlı törenleri, sözlü edebiyatın aktaricisi olmuştur.

Hancha¹ adlı yazı sisteminin M.Ö. 2.yy.’da Kore’ye girmesi ile sözlü edebiyatın yazılı forma geçmesi sağlanmıştır. Hancha ile yazılan ve günümüze kadar ulaşan en eski yapıtlar Kim Bu-Sik (1075-1151) tarafında yazılmış olan **Samguk sagi**’den oluşan makaleler (Üç krallık döneminin tarihsel tutanakları) ile Budist bir rahip olan Il-yon (1211- 1289) tarafından hazırlanan **Samguk yusa** (Üç krallık döneminden kalan kayıtlar)’dır. **Samguk sagi**, eski Kore kayıtları ve Çin kaynağını, **Samguk yusa** ise ; Kore’nin ilk kralı Dangun ve diğer tarihsel , mitolojik , efsanevi kahramanlarının geleneksel birimlerini kapsar. Özellikle **Samguk yusa** eski Kore hikayeleri hakkında izler bulmayı düşünenler için daha önemlidir. Siirler önemli hikayelerin bazı bölümlerine sıkıştırılmış ve öyküler dışında kişisel değerlendirmeler de kitapta yerini almıştır. Bu kitap su anda var olan sözlü edebiyatın ilk koleksiyonudur. Aynı zamanda yazılmış hikayelerin ilk antolojisidir.

Üç krallık (M.Ö.57-M.S.936) döneminde toplumlar daha iyi örgütlendikçe ve ülke sistemi de düzene girdikçe Kore’de önemli değişiklikler olmuştur. Budizm gibi dışardan gelen kültürel etki Kore’de

verimli bir ortam bularak gelisti. Budizm ve Hancha ile birlikte **Han mun hak (Sino-Kore Edebiyatı)** denilen edebiyat gelismistir.

Üç Kralligi olusturan (Silla M.Ö.57-M.S.935, Koguryo M.Ö.37-M.S.668, Bekce M.Ö.18-M.S. 660) her bir kralligin kendine özgü bir yapisi ve kültürü vardir. Birlesik Silla (668-935) kralliginin da kültürel açıdan temel özelligi **“Hyangga”² (Kir sarkilari)** adli siir türü idi. Hyanggalar içerik bakımından üç önemli unsura sahipti. Bu unsurlar ülkeye saygi, Buda'ya sükran ve öldükten sonra cennete gitmek için yapılan dualardir. **“Dosolga” ve “Çangiparangga”** adli iki çalışma hyangga türünün en iyi örneklerindedir. Dosolga, gökte beliren iki güneşin tek bir güneşe dönüşmesi için yapılan dua, Çangiparanga ise, Hvarang toplulugunu olusturan gençlerden biri olan Giparang'in cennete gitmesi için yapılan duadir.

Koryo (918-1392) döneminde Hyanggalar önemini kaybetmistir. Bu dönemde devlet hizmetleri için memuriyet sinavları yapılmakta idi. Bu sinava **Gvago** deniliyordu. Devlet memuru olabilmek için klasik Çince yani hancha ile hazırlanan bir sinavin asılması gerekiyordu. Dolayısıyla da Han mun hak gelişimine devam etmistir.

Yine bu dönemde aristokrat kesimin kullandığı hancha ile, **“Gyonggiçega”** denilen siir tarzi geliştirildi. Halk arasında da **“Koryo sokyö” (Koryo türkülleri)** denilen siir gelismistir. Halk o dönemde okuma yazma bilmediginden bu siirler ağızdan ağıza dolasmistir. Ancak Coson (1392-1864) döneminde **“Koryo sokyö” (Koryo türkülleri)** siirleri yazili olarak hayata geçirilmistir.

Koryo döneminde düz yazı geliserek halkın ağızdan ağıza dolarak söylediği sözlü edebiyatın aktaricisi olan **“Mahalle Hikayeleri”** denilen eglenceli hikayeler yazıya geçilmistir. Yi-Kyo-Bo'nun (1168-1241) yapıti **“Begun Sosol” (Beyaz Bulutun Romani)** bu alanda yazılmış olan en iyi ürün olarak gösterilmekte kalmayıp yeni romanın oluşumuna da zemin hazırlamistir.

Daha sonraki dönemlerde de **“Fabl”** ortaya çıkarak **“hiciv edebiyati”** ve **“ögüt edebiyati”** yapılmaya başlanmistir. Imçun tarafından yazılan **Guksuncon (içki insan)** ile I Gok tarafından kaleme alınan **“Cupbuincon” (Bambu Kadın)** adli bu iki eser Kore edebiyatında önemli bir yere sahiptir.

Coson Hanedanlığı (1392-1864) iki döneme ayrılmaktadır. Hanedanlığın her iki döneminde de her alanda olduğu gibi edebiyat alanında da farklılıklar vardı. Hanedanlığın Birinci Dönem Edebiyatı Japonya ile

yapılan Imcin Veran (1592-1598) savaşına dek sürmüştür. Hanedanlığın ilk dönemlerinde Kore alfabesi **Hangil**³'in yaratılması ile ilk kez Kore halkı kendilerine ait alfabeleri ile sözlü edebiyat kaynaklarını yazıya geçirmiştir. Bu arada yabancı edebiyat çevirileri de ülkeye girerek Kore Edebiyat tarihi büyük ölçüde değişime uğramıştır.

Hangil ile yazılan şiirler önem kazanarak **Sico**⁴ (**Günlük Ezgi**), **Akcang** (**Müzik Yazıları**), **Gyonggiçega** (**Uzun Sarki**), ve **Gasa** (**Sarki ve Dans Sözleri**) tarzı şiirler gelişimini sürdürmüştür. **Yongbioçonga** (**Uçan Ejder Ezgileri**) ile **Vorinçongangcigok** (**Bin Irmak Üzerindeki Ayın Yansılarını Türküsü**) döneme ait iki önemli eserdir. Yongbioçonga, Coson Hanedanlığının kuruluş tarihi ile ilgili bir destandır. Vorinçongangcigok, Buda'nın yol göstericiliğini anlatan bir eserdir.

Bu dönemde konfüçyanist düşünce ve aristokratların yaşam tarzları şiirlerin içeriğini oluşturmıştır. Konfüçyanist öğretiler ve Budizimden sutra çevirileri de Hangil ile yazılarak halk arasında yayılması sağlanmıştır. Ancak halk okuma yazma bilmediğinden dolayı edebiyata aktif olarak katılamamıştır.

Koryo sokyö (Koryo Türküleri) ve Gyonggiçega'nın etkileri bu dönemde de görülmüştür. Yeni Gasa tarzı şiirlerin ortaya çıkması ve sico Coson Hanedanlığının iki önemli özelliği olmuştur. Chong Chol'un "**Hunminga**" (**Hunmin'in Sarkisi**) ile Yi I'nin "**Gosangugokga**" (**Ulu Dag ve Derin Tepeler**) adlı sicolari Coson Hanedanlığının ilk dönem sicolarının en iyi örneklerindedir.

Hanedanlığın İkinci Dönem Edebiyatı Imcin Veran Savaşı'nın başlangıcından **Kabokyongcang** (**1894**) çağdaşlaşma reformuna kadar olan dönemi kapsar. Savaşın etkisiyle ortaya çıkan siyasi karışıklık, ekonomik bozukluk, silhak (Uygulamalı Bilimler), batı biliminin ülkeye girmesi, halkın aydınlanması gibi kavramlar dönemin edebiyatında etkili olmuştur. Bu sebepten dolayı Hanedanlığın ikinci dönem edebiyatında daha çok eleştiri edebiyatı hakim olmuştur. Ayrıca silhak kavramı ile eserlerin konusu da değişmiştir. Silhak taraftarı olan Pak Ji-Von'un hancha ile yazdığı "**Yangbancon**" (**Aristokratın Öyküsü**) adlı eseri sosyal çelişkileri irdeleyen ve eleştiren döneme ait bir çalışmadır.

Hangil ile yani ulusal dilde yazılmış olan ilk roman **Honggiltongchun'** (**Honggiltong'un Öyküsü**) dur. 1705 yılında Ho Gyun tarafından yazılmış olan bu romanın konusu bir bakanın evlilik dışı olan Honggiltong'un gayri mesru çocuklara karşı uygulanan ayrımcı politikayı protesto etmek için çete reisi olmasıdır. Kore romanının baş yapıtlarından

Kim Man-Cung'un (1637-1692) Buddhacılıktan esinlenen **Guan mong'unu (Dokuz Bulutun Rüyası)** da döneme ait idealist bir romandır. Yine aynı yazarın nikahlı bir es ile nikahsız bir es arasındaki mücadeleyi anlattığı **Sasi nam cong gi'sini (Sa'nin Güneye Yolculuğu)** anmak gerekir.

Hanedanlığın ikinci yarısında pansori⁵ geleneği canlanarak, roman alanına girmiştir. Hikayelerin büyüyen roman şekline dönüşmesiyle yazarlar, genel bir idealizm düşüncesiyle çağdas sorunlara daha detaylı bir şekilde değinmişlerdir.

Çunhyang con (Çunhyang'ın Öyküsü) Pansori'nin roman alanına girdiğini ispatlayan dönemin realist romanlarına bir örnektir. Bu romanda genç bir aristokrat olan Yi Mongyong ile bir kontramatristin kızı olan Çunhyang arasındaki aski ve toplumsal engelleri nasıl astığını anlatan bir çalışmadır.

Coson Hanedanlığının ikinci döneminde Sico ve Gasa'lar önceki döneme göre daha uzun bir yapı almış ve konularda çeşitlenmiştir. **"Gihengasa" (Gezi Sarkisi), "Yubegasa" (Sürgün Sarkisi)** ve kadın sairlerin yazdığı **"Nebanggasa" (Oda Sarkileri)** dönemin önemli gasalaridir. 17. Yy.'da nazimdan çok düzyazi faaliyetlerinin artmasından dolayı Sico ve Gasa'lar bu dönemde yarı nesir şeklinde yazılmıştır. Ayrıca sico ve gasa antolojileri oluşturulmuştur.

2. Çağdas Kore Edebiyatı

Kaehvagi Dönemi (Modernleşme Dönemi) Edebiyatı

Kabokyongcang (1894) çağdaslaşma reformundan 1908 yılına dek süren bir dönemi kapsar. Kore'ye batı medeniyetlerinin girmesiyle edebiyat alanında **"Simmunhak" (Yeni Edebiyat)** dönemi başlamıştır. **"Sinsosol" (Yeni Roman)** ve **"Sinçesi" (Yeni Stil Siir)** faaliyetlerinin başlamasıyla Çağdas Edebiyatın zemini hazırlanmıştır. 1906'da **Hyol-Iynu (Kanli Gözyasaları)** Yi In-cik (1862-1916) tarafından yayımlanması Yeni Kore Romani'nin başlangıcı sayılır. Bu eser biçim olarak klasik roman çerçevesi içinde kalmış olsa da yapı ve anlatım bakımından yeni bir denemdir. O dönemin gerçek sorunları olan bağımsızlık düşüncesi, yeni eğitim, sınıf sisteminin kaldırılması, serbestçe flört etmek ve yeni medeniyetin kabulü gibi Kaehvagi (Modernleşme Dönemi)'nin isteklerine uyan şartları yazarlar eserlerinde işlemişlerdir. Ayrıca siir alanında belirtilen bu konular **"Çanggagasa" (Uzun Sarki)** denilen yeni siir türünde de dile getirilmiştir.

1908 – 03.01.1919 Dönemi Edebiyatı bu dönem Çağdas Kore Edebiyatının başlangıç safhasıdır. Yi Kvang-Su (1892-?) ve Choe Nam-Son (1890-1957) bu döneme damgasını vurmuş iki önemli şahsiyettir.

Choe Nam-Son'un 1908'e doğru yayımladığı "**Heegeso- Sonyonege**" (**Denizden Genç Adama**) adlı şiiri Çağdas Kore Siir Edebiyatının başlangıcı sayılır.

Yi Kvang- Su 'nun edebiyatı milliyetçiliği ve hümanizmi temel alarak Kore milletini aydınlatmayı amaçlayan bir edebiyattı. "**Mucong**" (**Merhametsiz**) adlı eserinin aydınlatma amaçlı olması, ve bu eserde konuşma ve yazı birliğini sağlamış olması nedeniyle Kore edebiyat tarihinde ilk çağdas roman olarak düşünölmektedir.

1919 yılında "**Samil-Undong**" (**1 Mart Bağımsızlık Hareketi**)⁶ adlı bir ulusal direnis hareketi beraberinde tüm Korelilerin ortak milli birlik ve beraberlik duyguları ile hareket etmelerini sağlamayı amaçlayan bir edebiyat alanını beraberinde getirdi. Bu edebiyat akımı, klasik Çince'yi dışlamış ve tamamen Kore ulusal dilinin bir ürünü olması gerektiğine inanmıştır. Siirin sico ve gasa gibi standart formlardan bağımsız kılınması doğrultusunda halk şiiri ile ilgilenilmiştir. Ancak, Japon emperyalizmi sansür ve hapis gibi baskı unsurlarının uygulanmasıyla Samil Undong (Bağımsızlık Hareketi) başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

1920'li yıllardan itibaren Batı Edebiyatı etkisi Kore edebiyatında yeni eğilimler oluşmasında önemli bir rol oynamıştır. "Proleterya Edebiyatı"⁷ da bu dönemde faaliyet göstererek "Halk Edebiyatı" ile karşı karşıya gelmiştir. Fakat genç yazarlar dönemin zorluklarını aşmak için büyük bir çaba harcamış ve birçok edebi dergi yayımlamışlardır. Ortak görüş ve akımlara sahip yazar ve şairler aynı dergi etrafında toplanarak eserlerini yayımlamışlardır.

Changco (Yaratma) 1919 yılında yayım hayatına başlayan Kore Edebiyatı'nın ilk edebiyat dergisidir. Bu dergi de yer alan Kim Tong-In'in (1900-1951) "**Yakhan caiy silpim**" (Zayıfların Üzüntüsü)" adlı eseri Kore edebiyat tarihinde önemli bir yere sahiptir. Yazar alt tabaka sınıf halklarını romanında kahraman olarak belirlemiştir. Aynı zamanda yazar birey ile toplum ilişkilerini objektif olarak değerlendirmiştir.

"Yaratma" dergisinin ardından 1920 yılında yayım hayatına başlayan "**Pyeho**" (**Hara be**) umutsuzluk ve karamsarlıktan kaynaklanan görüşlerin toplandığı bir dergidir. Kim Ok bu dergide faaliyetlerini sürdüren şairlerden biridir.

Daha sonra 1922 yılında yayımlanmaya başlayan “**Bekco**” (**Beyaz Akis**) dergisi yazar ve şairleri pesimistik ögelere daha çok yer vererek romantik akimin etkisiyle duygularını net bir şekilde ifade etmiştir. **Minyo**⁸ tarzı şiirleri ile Kore Edebiyat tarihinde önemli bir yere sahip olan Kim So-Vol (1902-1934) “Beyaz Akis” dergisi etrafında toplanan şairlerden biridir. Kim So-Vol ‘un minyo tarzı şiirine bir örnek,

“Açelya Çiçeği

Beni görmekten bıkipta
Gideceğiniz zaman
Hiçbir şey söylemeden sizi göndereceğim.
Yongbyong’daki Yağ dağından
Açelya çiçeklerini
Uşul uşul giderken
Yolunuza serdiğim o çiçeklere
Yavaşca basıp gidiniz.
Beni görmekten bıkipta
Gideceğiniz zaman
Ölsemdede gözyası dökmeceğim.”⁹

1930- 15.08.1945 Dönemi Edebiyatı; bu dönemde Japonya’nın Kore’ye baskı politikası uygulamasından dolayı yazarlar eserlerini istedikleri gibi yazamamışlardır. Bundan dolayı “sanat için sanat” edebiyatına yönelmişlerdir. 30’lu yıllarda birçok grup oluşmuş şair ve yazarlar bu gruplar etrafında toplanarak faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. “**Sengmyonpa**” (**Hayat Topluluğu**) ve “**Modernizim Topluluğu**”¹⁰ bu dönemde faaliyetlerini sürdüren dergilerden birkaçıdır. Chong Ji-Yong “Modernizim Topluluğu”nun önde gelen şairlerindedir. So Chong- Ju (1915-) “Hayat Topluluğu”nun önde gelen şairidir.

30’lu yıllarda yazarlar daha da derinleştirdikleri gerçekçi tasvir ile Japon emperyalizmi altındaki aydınların sorunları ile çiftçilerin yaşamını konu alarak eserlerinde işlediler. “Şehir Romani” , “Köy Romani” ve “Tarih Romani” akımları faaliyet göstermiştir. Yi Kvang-Su’nun “**Hilk**” (**Toprak**) Sim Hun’un (1901-1936) “**Sangroksu**” (**Yesil Ağaç**) adlı eserleri çiftçi yaşamını en iyi ifade eden eserlerin başında gelmektedir.

Ayrıca Yi Hyo-Sok (1907-1942) memleket özlemi edebiyatı ile, Kim Yu-Jong (1908-1937) baskı altındaki insanların görüntüsünü ve onların yoksulluğunu geleneksel hiciv edebiyatı ile , Yi Sang (1912-1939) umutsuz,

gerçek hayata uyum sağlayamayan karakterleri ele alarak bir nevi kaçış edebiyatı ile edebiyat tarihinde yerini almıştır.

1945 Dönemi , ülkede hüküm süren sağ-sol ideolojik çatışmalar edebiyat sahasında da etkisini göstermiştir. Dolayısıyla birçok edebi kavgalarda ortaya çıkmıştır. “Halk Edebiyatı” taraftarları, “ Parti Edebiyatına” karşı çıkarak “İnsan Edebiyatını”, “Siyasi Edebiyata” karşı olup “Saf Edebiyatı” savunmuşlardır.

Japon emperyalizminin baskısı ile duygularını eserlerine yansıtamayan yazarlar “memleket özlemi” edebiyatı yapmıştır. Kim Tong-Ri’nin “**Hyolgo Bucog**” (**Magarada Yasayan Kavim**) adlı eser bu türün en iyi örneklerindedir.

1946 yılında Pak Mog-Vol (1916-1978), Pak Tu-Jin, Cho Ji-Hun’dan oluşan sair topluluğu “**Yesil Geyik Topluluğu**”nu oluşturarak milli şiiri geliştirme çabalarını sürdürmüşlerdir.

Kore Savası sonrası 1950’li yıllarda ülkenin kuzey ve güney olarak ikiye bölünmesi trajedik bir ortam oluşturmıştır. Savas Sonrası Edebiyatında, savasta yara alan insanların tutumunu ve trajedisini, çelişki içinde kalan topluma karşı şikayet ve eleştiri, geçmişe duyulan özlem ve humanizm 1950’li yılların yazar ve sairlerinin eserlerinde görülen konulardır. Yu Chi-Hvan’ın “**Bobyonggyva**” (**Piyade ile birlikte**), Gu Sang’in “**Conggyungmyociapeso**” (**Düşman Askerinin Mezarı Önünde**) adlı çalışmalar savaş sonrası şiirlerin en iyi örneklerindedir. “savaş sonrası edebiyatı”nın egemen teması, insanın insana yaptığı zulmün gerçek yüzüydü. Kore savaşını ele alırken bu eğilimi simgelemiş olanlar Son Chang-Sop ‘un “**Bi onin nal**” (**Yagmurlu Gün**), ile Son U-Hui ‘nin “**Bulggot**” (**Hava Fisekleri**) gibi romanlardı. Yine bu dönem de O Yong-Su ‘nun “**Getmail**” (**Kenar Mahalle**) adlı eseri “varolusculuk” eğilimi ile yazılmış başlıca eserlerdendir.

1960’li yıllarda Askeri İhtilal ve öğrenci eylemleri gibi iki önemli olay siyasi dalgalanmalara neden olmuştur. Bu dalgalanmalar edebiyat alanında yansımıştır. “Varolusculuk Edebiyatı” 60’li yıllarda da etkisini sürdürmüştür. Kim Su-Yong’un “**Godehanburi**” (**Büyük Kök**) ve “**Pul**” (**Ot**) , Shin Kyung-Rim’in “**Nogmu**” (**Çiftçinin Dansı**) adlı şiirleri bu akımın en iyi örnekleri arasındadır. Yi Mun-Gu’nun “**Canghanmong**” (**Uzun ve Hüzünlü Rüya**) adlı romanı 60’li yılların önemli eserleridir.

60’li yıllarda So Chong-Ju , Pak Tu-Jin gibi “saf edebiyat” düşüncesini savunan yazarlar bulunmaktaydı. Pak Kyung-Ri’nin

“Sicangvaconchang” (Pazar ve Savas Yeri) ile Kim Sing-Ok’un **“Seul 1964 nyon Gyoul” (Seul 1964 Kisi)** adli eseri dönemin önemli yapıtları arasında sayılmaktadır. Ayrıca Kim Sang-Ok, Yi Ho-U gibi sairler Sico tarzı şiirleri çağdaş biçimde ele alarak yorumlamışlardır. An Su-Gil’in **“Pukgando” (Kuzey Gando)** ile Yu Chu-Hyon ‘nun **“Cosonçongdogbu” (Coson’daki Bakanlık)** adli çalışmaları tarihsel nitelikli değerli çalışmalardır.

1970’lerde yeni yazarlar “Ulusal Edebiyat” akimini başlattılar. Bunda, “ulusal yaşamın ve bütünlüğünün (onurun) yeniden gerçekleştirilmesinin temel anlamının aranılması” içinde ulusallık ifade edilmekteydi. 1970 sonları ve 1980 ‘lerde genç yazarlar “halk edebiyatı” diye bilinen yazın türünü yarattılar; bu akim, halk kitlelerini, “toplumsal ana öğeler olarak , edebiyatın tüketicileri olarak ve de bir güç tabanı olarak” görmekte ve önemsemekteydi. Yazarlar daha çok Güney Kore toplumunun hızla değişen ve ekonomik ortamın, özellikle çağdaşlaşma ve sanayislemenin çok sayıda yeni ve önceden tanıtılmamış durumlar yarattığı psikolojik sorunları ele almışlardır. Cho Se-Hui’nin **“Nancangiga soaollin cagingong” (Bir Cücenin Attığı Küçük Top)** adli eseri bu türün en iyi örneklerindedir.

SONUÇ

Kore Edebiyatı, klasik edebiyattan çağdaş edebiyat dönemine kadar kronolojik biçimde ve tarihsel açıdan ele alınmıştır. Her tarihsel dönemin kendine has özellikleri Kore edebiyatını etkileyerek , Kore halkının düşünceleri, duyguları, kültürü, yaşam biçimi ve tarihi yazarların eserlerinde gördüğü konular olmuştur.

Klasik edebiyat dönemindeki Han mun hak edebiyatı döneminden Hangil edebiyatına, Aristokrat edebiyatından halk edebiyatına geçilmiştir. Böylelikle , eski edebiyatın özellikleri yok olup yeni edebiyat doğmuştur.

Ayrıca Batı medeniyetinin kabulü ve Batı Edebiyatı etkisi ile Kore Edebiyatında yeni eğilimler oluşmasında önemli bir rol oynayarak Çağdaş Edebiyatın doğması sağlanmıştır.

Çağdaş edebiyat döneminde eski edebiyat geleneği olan grup edebiyat çalışmalarından siyirilip şahsi edebiyat çalışmalarına yönelinmiştir. Ayrıca zaman zaman Kore toplumunda ortaya çıkan değişiklikler yazarların değişiminde de rol oynamıştır.

Klasik edebiyat döneminden çağdas edebiyat dönemine kadar olan süreçte yazarların eser yazma tekniklerinin degistigini, ancak tek degismeyen sey kore 'nin geleneksel duygularidir.

Kore halkinin her zaman içinde yasattıkları sevinçleri, mutlulukları hüzünleri, acıları korelilerin kısaca han dedikleri bu duyguları Kore Edebiyat döneminin her safhasında eserlerde yer almaktadır.

KAYNAKÇA

- Che Man- Muk 1930 *Nyonde hanguk simunhak yong (1930 Yillari Kore Siir Edebiyatı Arastırmaları)*, Hangukmunhvasa yayinevi, Seul, 2000
- Chong Ce- Ho *Hanguk gasaiy ihe (Kore Gasa Edebiyatını Anlamak)*, Koryo Üniversitesi yayinevi, Seul, 1998
- Chong Ryo- Mo *Hyangga yongu (Hyangga Arastırmaları)*, Sahvegvahakvon yayinevi, Seul, 1999
- Hong Sun -Sok *Klasik Kore Edebiyatını Anlamak*, Hanguk munhvasa yayinevi, 1998
- Ilyon *Samguk yusa (Üç Krallık Döneminden Kalan Kayıtlar)*, (Çev.Ha Tae Hung), Yonsei University press, Seul, 1997
- Kim So-Vol *Kim So Vol Sicip (Kim So Vol'un Siir Kitabı)* Bomusa yayinevi, Seul 1984)
- Köroglu Hatice Sair *Kim So Vol'un Hayati Edebi Kisiligi, Kore Edebiyatına Katkisi ve Siirleri*, Basilmamis Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1999
- Kvan Du-Hvan *Kosico yongu, Sicoiy Balsenggva givon (Klasik Sico Arastırmaları, Sico'nun Gelisimi ve Baslangici)*, Tehaksa yayinevi Seul, 1997
- Lee Ki -Baik *A New History of Korea*, (Çev.Edward W.Wagner,Edward Shultz), Harvard University press, 1984
- Pak Byong-Ce *Gukobaldalsa (Kore Dili'nin Gelisim Tarihi)*, Seyongsayayinevi, 1996
- So Cong -Teg, Cong Dog- Cun *Hanguk hyonde sosol yongu (Çagdas Kore Romani Arastırmaları)*, Semunsa yayinevi, 1996
- So Cong -Teg *Hanguk Ginde sosoliy curo (Çagdas Kore Romaninin Temelleri)*, Semunsa yayinevi, 1994
- Yu Yong -De *Hanguk goconsosolron, Pansoriyy congeva byonmo (Kore Klasik Roman Makaleleri, Pansorinin Gelisimi ve Degisimi)*, Semunsa yayinevi, Seul, 1997

DIPNOTLAR

- ¹ Hancha ; Kore sözcüklerinin Çin karakterleri kullanarak yazılmasıdır.
- ² Hyangga ; Silla döneminde siir alanında Kore dilini Çin karakteri ile yazmaya yarayan Hyangchal adında bir sistem geliştirildi.Hyangchal ile yazılan siirlere Hyangga denilir. Bkz. Chong Ryol- Mo *Hyangga yongu (Hyangga Arastirmalari)*, Sahvegvahakvon yayinevi, Seul,1999,s.,1-78
- ³ Hangil ; Ya da resmi adıyla Hun min cong im “Halkın öğretiminde dogru sesler” diye adlandırılan Kore alfabesi Coson Hanedanligi döneminin (1392-1910) dördüncü krali Secong’un önderliginde 1446 yilinda olusturulmustur. Bkz. Pak Byong -Ce *Gukobaldalsa (Kore Dili’nin Gelisim Tarihi)*, Seyongsayayinevi,1996, s., 157-169
- ⁴ Sico; Üç dizede dört ayak biçiminde standart bir forma sahiptir. Bir ayak, iki ile bes heceden olusur ve bu sayi artabilir. Kore siirinde ölçü her biri degisken sayida heceler dizisi olan dizelerin uygun biçimde düzenlenmesi ile olusur. Ancak, Sico’da üçüncü dizenin birinci ayaginda standarttan az sayida hece varken ikinci ayakta standarttan fazla sayida hece olması kurali vardır. Sico’nun üç dizede tamamlanması gerekmektedir. Yapisi ise; a) 3-4-3 / 4-4 b) 3-4-3 / 4-4 c) 3-5 /4-3’tür. İlk iki dizede konu geliştirilir. Üçüncü ve dördüncü dizede genellikle mizah ya da hüznle yüklü özgün ve beklenmedik bir biçimde sonuca varilir.Bkz. Kvan Du -Hvan *Kosico yongu, Sicoiy Balsenggva givon (Klasik Sico Arastirmalari, Sico’nun Gelisimi ve Baslangici)*, Tehaksa yayinevi Seul, 1997, s.,12-14
- ⁵ Pansori ; Coson Hanedanligi (1392-1910) döneminde aydin tabakanin öğrenmeyi yeg tuttuğu ve zenginlerin evlerinde ya da köy meydanlarında gezici halk ozanlarının canlandirdığı yari opera türünden yari destansi öykülerdir. Bkz. Yu Yong- De *Hanguk goconsosolron, Pansoritiy congeva byonmo (Kore Klasik Roman Makaleleri,Pansorinin Gelisimi ve Degisimi)*,Semunsa yayinevi, Seul, 1997, s., 261-270
- ⁶ Samil Undong ; 1 Mart 1919 yilinda Koreliler ülke çapında Japon isgaline karsi binlerce yasama mal olan protestolar düzenlediler. Bu bagimsizlik hareketi Japonlari kovmada basarisiz oldu ama Korelilere güçlü vatanseverlik ve ulusal kimlik baglari kazandirdi. Ayrica bu hareket, Shanghai’da geçici bir hükümetin kurulmasına ve Mançurya’daki Japon sömürgeciligine karsi örgütlü ve silahlı mücadeleye yol açtığı için Kore tarihinde önemli bir yere sahiptir.Bkz. Lee Ki -Baik *A New History of Korea, (Çev.Edward W.Wagner,Edward Shultz), Harvard University press,1984,s., 340-345*
- ⁷ Proletarya Edebiyatı ; 1925 yilinda “Kore Proletarya Sanat Birliği” adli sosyalist edebiyat toplulugunun olusturdugu ve belli bir dönemde yaygin olan sinif edebiyatina verilen ad. Bkz. So Cong -Teg, Cong Dog- Cun *Hanguk hyonde sosol yongu (Çagdas Kore Romani Arastirmalari)*, Semunsa yayinevi,1996,s., 13-18
- ⁸ Minyo ; Acikli folklor motifleri içeren 3.4 -4.5 -5.5 -7.5 hece ölçülü Kore halk sarkisi tarzidir.Bkz. Kim So-Vol, *Kim So-Vol Sicip (Kim So Vol’un Siir Kitabı)* Bomusa yayinevi,Seul 1984, s., 173-174
- ⁹ Bkz. Köroglu Hatice, *Sair Kim So-Vol’un Hayati, Edebi Kisiligi, Kore Edebiyatina Katkisi ve Siirleri*, Basilmamis Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1999,s.31-32
- ¹⁰ Modernizim ; 20.yy.’da Bati edebiyatında genis çapta yaygin olan bu akim Kore’de de proletarya edebiyatinin geri plana itilmesinden sonra, 1930’lu yillarda Bati’nin anlikçilik (entellektüelizm)düsüncesinin etkisiyle ortaya çıktı. Anti-romantik, entellektüelligi ve görsel imaji önemseyen bir içeriği vardır. Bkz. Che Man -Muk *1930 Nyonde hanguk simunhak yong (Kore Siir Edebiyatı Arastirmalari)*, Hangukmunhvasa yayinevi, Seul, 2000, s.,26-31